

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Missale Romanum nuper impressum cu[m] o[mn]ibus alijs
missis**

Venetijs, 27. Okt. 1501

Missa pro sponso [et] sponsa. Jntroi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70304](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70304)

In nomine domini no-
stri iesu xpi accipe hanc
sportam ⁊ habitum peregrina-
tionis tue: vt bene castiga-
tus ⁊ sanatus: atq; emunda-
tus: peruenire merearis ad sa-
ctorum limina quo pergere
cupis vt pacto itineris ad nos
incolumis: ⁊ alacriter reuer-
ti merearis. *Per. Benedi-*

Accipe huc *ctio baculi*
baculuz ad sustentatio-
nem itineris vie peregrina-
tionis tue: vt vincere valeas
omnes inimicos: ⁊ securus
puenire possis ad limina tua
sanctorum: vt peracto obedi-
entie cursu: ad nos reuertar-
cum gaudio. *Per. Benedi-*

Omine *ctio vestium.*
Deus bonarum virtu-
rum dator: ⁊ omnium benedi-
ctionum largus infusor tibi
subnixius dprecamur vt hac
vestem bene *dicere ⁊ san-*
cti *ficare digneris: ⁊ hac*
indutus famulus tuus. *M. sa-*
lutem anime: ⁊ corporis reg-
em acquirere possit. *In no-*
mine pa *tris ⁊ filij. Missa*

pro sponso ⁊ sponfa. Introi.
Deus israel coniugat
vos ⁊ ipse sit vobis-
cum qui misertus est
duob; vniciis: ⁊ nunc
domine *fac* eos plenius benedi-

cere te. *Beati* omnes qui ti-
ment dominum: qui ambulant
in vijs eius. *Gloria. Oratio.*

Deus qui tam excellen-
ti mysterio conjugales
copulam consecrasti: vt chri-
sti ⁊ ecclesie sacramentum p-
signares in federenuptiaru:
presta quesumus: vt quod no-
stro ministras officio: tua be-
nedictione potius impleatur
Per. Epistola ad corinthios

Ratres: *Nesci. j. ca. vi.*
Ratis quoniam corpora ve-
stra membra sunt xpi: tollens
ergo membra christi faciam
membra meretricis? Absit. An
nescitis quonia qui adheret
meretrici vnum corpus effi-
citur. Erunt inquit duo i car-
ne vna. Qui autem adheret
domino: vnus spūs est cū eo.
Fugite fornicationem. Om-
ne peccatum quodcūq; fece-
rit homo extra corp^o ē. Qui
autem fornicatur: in corp^o su-
um peccat. An nescitis quoni-
am membra vestra templum
sunt spūs sancti: qui in vobis
est quem habetis a deo: ⁊ nō
estis vestri. Empti enim estis
precio magno: glorificate ⁊
portate deum in corpore ve-
stro. *Grad.* Uxor tua sicut vitis
abundans in lateribus domus
tue. *⁊ Filij tui sicut nouelle oli*

narū in circuitu mēse tue. **A**lta
Alittat vobis dominus auxi
 lium de sancto: et de syō tueatur
 vos. **Sedm matheum. xix. c.**

In illo tempore: Acces
 serunt ad iesuz pharisei
 tentantes eum: et dicentes. Si
 licet homini dimittere vxorē
 suam quacūq; ex causa? Qui
 respondens ait eis. Non legi
 stis: qz qui fecit hominem ab
 initio: masculum et feminam
 fecit eos. Et dixit: Propter
 hoc relinquet homo patrem
 et matrem et adheret vxori
 sue: et erunt duo in carne vna
 Ita qz tam non sunt duo: sed
 vna caro. Quos ergo deo con
 iunxit: homo nō separet. **Of**

ferto. In te speravi domine di
 xi tu es deus meus in manibus

Stuis tempora mea. **Sect.**
 Tunc quēsum? domi
 ne pro sacra cōnubij lege mu
 nus oblatum: et cuius largi
 tor es munus? esto dispositoz.

Ver. **Anteq; dicatur** Pax
 domini. **dicatur hec benedi**

Propiti **ctio super eos.**
 Proptiā domine supplica
 tionib; nostris: et iustificatio
 nibus tuis: quibus propaga
 tionem humani generis ordi
 nasti benignus assiste: vt qd
 te auctore iungitur: te auxili
 ante seruetur. **Ver.** **Oratio.**

Deus qui potestate vir
 tutis tue de nihilo cun
 cta fecisti: qui dispositis vni
 uersitat; exordijs: homini ad
 imaginem dei facto: ideo inse
 parabile mulieris adiutorij
 condidisti: vt femineo corpo
 ri de virgini dares carne princi
 pium: docēs quod denuo pla
 cuisset institui: nunq; liceret

Disungi. **Ver.** **Oratio**
Deus per quem mulier
 iungitur viro et societas prin
 cipaliter ordinata ea bene
 dictione dotatur: que nec so
 la per originalis peccati pe
 nam: nec per diluuij est abla
 ta sententia. **Sup spōsā ozo.**

Respice propiti; super
 hanc famulam tuam: q
 maritali iungenda consortio
 tua se expetit protectione mu
 niri: sit in ea iuguz dilectiōis
 et pacis: fidelis et casta nubat
 in christo imitatrix q; sancta
 rum permageat feminarum:
 sit amabil' vt rachel viro suo:
 sapiens vt rebecca: longeuat
 fidelis vt sara: nihil in ea ex
 actibus suis ille auctor pre
 uaricationis vsurpet nexa fi
 dei: mandatisq; permaneat
 vni thoro iuncta: et tactus il
 licitos fugiat: munit infirmi
 tatem suam roboze discipline
 sit vere cūdia grauis: pudore

Benedictio

venerabilis: doctrinis celestibus erudita: sit secunda in sobole: sit probata et innocens et ad beatorum requies atque ad celestia regna perueniat. **Sup**

Et videant **vtrosque Dno**ambo filios filiorum suorum: usque ad tertiam et quartam generationem: et ad optatam perueniant senectutem. **Per.**

Hic dicitur: Pax domini sit semper vobiscum. **Oratio.** Ecce sic benedicetur omnis homo qui timet dominum et videas filios filiorum tuorum pacem super israel. **Postcomu**

Quesumus opus deus: in futura providentia tue pio favore comitare: et quod hos legitima societate connectis: longeva pietate custodi. **Per.**

Benedictio super virosque. **D**eus abraham: et deus ysaac et deus iacob: sit vobiscum: et ipse impleat benedictionem suam in vobis: et videatis filios filiorum vestrorum usque in tertiam et quartam generationem: et postea vitam eternam habebitis sine fine: adiuvante domino nostro iesu christo: qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat deus: per omnia secula seculorum. **Re Amen.** **Ad induendum puerum sive puellam habitum pro voto seu pro devotione.** **Oratio.** Ad futurum nostrum in nomine domini

Qui fecit celum et terram. **Oratio.** Domine exaudi orationem meam. **Re**

Et clamor meus ad te veniat. **Oratio.** Dominus vobiscum. **Re** Et cum spiritu tuo.

O Domine iesu christe **Dio.** Qui pro nostra salute suscipiens humanam naturam: de vestimento carnis induere dignatus es: benedictione sancta tua benedixisti. **Re** dic ista parvula vestimenta: que pro gratia tibi exsoluedis omni cum devotione sanctoque voto: ac veneratione beatissime marie: infans iste sive puella ista super se suscepturus est infunde in eum quod tua sanctam benedictionem: ut cum primum induerit hoc religioni simile vestimentum intercedente sancto. **Oratio.** descendat super eum gratia tua: que protegat illum vel illam ab omni malo mentis et corporis. **Qui vivit et regnat.** **Deinde aspergat vestimenta et illum sive illam: et adoleat incenso.** **Cum vero exiit eum vel eam dicat.** Eripiat dominus de corde tuo seculi pompas quibus abbreviasti: dum baptismum suscipis. **Oratio.** Eripe me domine ab homine malo a viro iniquo eripe me. Eripe me a inimicis meis deus meus. et ab insurgentibus in me libera me. Eripe me de operantibus iniquitatem: et de viris sanguinum salva me. Gloria sicut. **Postea iduat eum capis**

et scapulari aucto cingat et di-
 cat añ. **I**mmittat in te dominus
 sanctum religionis amorem; sa-
 ctoque seruire succedatis et arde-
 as celestium honorum desiderio.
Ps Laudate pue. **rc.** Gloria.
Postmodum cingat eum vel eas
dicendo añ. Precingat dominus
 te zona iusticie et immaculata con-
 serues omnia mandata sua. **Ps.**
 Laudate dominum in sanctis eius:
 laudate eum in firmamento
 virtutis eius. **rc.** **Deinde det**
ei cadela accensam et dicat. Ps.
 Domine exaudi orationes meas.
Et clamor meus ad te veniat
Ps Dominus vobiscum. **Et cum.**
Omine iesu xpe **Dio.**
 Lux vera de vero lumine
 que clementiam tuam: ut per
 intercessionem beatissimi. **M.**
 mentem paruuli huius illu-
 mines: ut cum ad annos discre-
 tionis aduenerit: sancto tibi
 animo corporeque deseruiat.
Qui uiuit. Postea benedi-
cat puerum vel puellas: offer-
rendo eum vel eam super al-
tari: ac dicendo. Confirmade
 us in puerum: **sue** in puella quod
 in eo operare cepisti: a templo
 sancto tuo deducat eum spiri-
 tus tuus bonus in terram re-
 ctam: et bene **I**dictio tua sit
 super eum semper. **Dei** **de red-**
dat illum vel illas parentibus

et conuersus ad omnes circū-
 stantes dicat. **Bene I**dicat
 vos diuina maiestas pater et
 filius et spiritus sanctus. **Ps** Amen.
Ad exuendum puerum siue
puellam post annum: cum por-
tauerit habitum pro voto: seu
pro deuotione. Ps Adiutorium
 nostrum. **Qui** fecit. **Ps** Domine exau-
 di. **Et** clamor. **Ps** Dominus vobis-
 cum. **Et** cum. **O**ratio.
Omine sancte pater om-
 nipotens eterne deus: a quo de-
 scendit omne bonum: et om-
 ne donum tibi gratias referi-
 mus: et expleta vota reddimus
 suscipe vota nostra cum actio-
 nibus gratiarum: et interce-
 dente beatissima uirgine ma-
 ria: sanctoque. **M.** huic infanti
sue puelle de cetero presta sa-
 lutez mentis et corporis: ut te
 creatorem recta fide colat: in-
 te redemptore spem suam con-
 firmet: teque summum bonum su-
 per omnia diligat: atque sanctis
 mandatis tuis semper obedi-
 at. **Ps** **Deinde illum habi-**
tum exuendo dicat añ. Reddi-
 te vota uestra deo cum actioni-
 bus gratiarum. **Ps** Laudate do-
 minum omnes gentes. **totus**
Gloria. Deinde ponat habitum
sup altari et dicat. Ps Domine exau-
 di. **Et** clamor. **Ps** Dominus vobis-
 cum. **Et** cum spiritu. **O**ratio.

Benedictiones in pascha

Suscipe sancte pater omnipotens eterne deus: vota precesque supplicum: et per intercessionem beatissime virginis marie sanctique. **M.** presta nobis ita beneficia cognoscere: ut in gratiarum actione semper maneamus. **Per. Do.** **Ita se vertat ad circumstantes eosque benedicendo dicat.**
Benedicat vos diuina matris pa- ter et filii et spiritus sanctus. **R.** Amen.
Benedictio agni pascha
Adiuutorium nostrum. Qui fecit celum et terram. **Domine** vobiscum. **R.** Et cum. **Et dicatur ante omnes benedictiones**
O Deus qui per famulum tuum moysen in liberationem populi tui de egypto agnum occidi iussisti in similitudinem domini nostri iesu christi: et utrosque populos domorum de sanguine huius agni perungi precepisti ita benedicere et sanctificare digneris hanc creaturam carnis: quam nos famuli tui ad laudem tuam sumere desideramus per resurrectionem domini nostri iesu christi. Qui tecum. **vi. Benedictio**
O carni ouium vel auium
Ignare domine deus omnipotens: benedicere:

et sanctificare has oues: siue auium carnes: ut quicumque ex populis tuis fideliter de eis comederint: omni benedictione cum gratia saturati repleantur bonis. Qui tecum. **vi. Benedictio casei et ouorum**
Adiuutorium nostrum in nomine domini. **Oratio.**
O Deus creator et conseruator generis humani dator gratie spiritualis: largitor eterne salutis domine effunde benedictionem tuam super hanc creaturam casei: et ouorum: ut armata celesti defensione quicumque ex eis gustauerit: sibi proficiat ad eternam salutem. **Per do. Benedictio panis.**
Adiuutorium nostrum in nomine domini. **Qui fecit celum.** **Oratio.**
O domine sancte pater omnipotens eterne deus: benedicere digneris hunc panem: tua sancta spirituali benedictione: ut sit omnibus summentibus salus mentis et corporis atque contra omnes morbos: et vniuersas inimicorum insidias tutamen. **Per dominum nostrum iesum christum filium tuum: panem qui de celo descendit: et dat vitam et salutem mundo: et tecum vivit et regnat deus: per omnia secula seculorum.** **R.** Amen. **Bene**

dictio loci vel domus oratio.

Bene **A**dic domine de⁹
omnipotens locum istu
vel domum istam: vt sit in eo
vel in ea sanitas: castitas: vi
etoria: virtus: humilitas: bo
nitas: z mansuetudo: plenu
do legis z gratiaru³ actio do
patri: z filio: z spiritui sancto:
z benedictio maneat sup huc
locum **ve**l super hanc domu:
z super habitantes in eo **ve**
in ea. **Per christum domini**
nostru³. **Benedictio ad que**

Bene **A**dic domie crea
turam istam. **III. vel III. vt sit**

remediuz salutare generi hu
mano: z presta per inuocatio
nem tui sancti nominis: vt q
cuq; ex ea sumperint: vl gu
stauerint: corporis sanitatem:
z anime tutelam accipiant.

Per. Benedictio nouorum

Bene **A**dic domine huc fru
ctum nouum arborum vt hi

qui vtuntur eo: sint mente z
corpore sanitati restituti. **per.**
Benedictio vne vel huius oro.

Bene **A**dic domine hos
fructus nouos vne **huc**

ficiuz: que tu domine per ro
rem celi z inundantiam plu
uiarum: z tempora serena at
q; tranquilla ad maturitatez

producere dignatus es: ad p
cipiendum nobiscum gratia
rum actionem. **Benedictio**

Subue **ouorum. Oratio.**

Sinat quesumus domine
tue benedictionis gratia hu
ic ouorum creature: de q pul
los gallinarum procreare di
gnatus es: vt cibus salubris fi
at fidelibus tuis in tuaz gra
tiarum actione sumentibus.

**Per christum. De modo re
cipiendi pizoberas seu cla
midatas cuiuscunq; ordinis.**

**Benedictio corrigie pellicee
vl chorde. Prior vl guardia**

In nomi nus dicat.

Ine domini nostri ie
su christi benedicti
ac virginis glorio

se marie patrisq; nostri. **III. to
tiusq; curie triumphantis. R**

Adiutorium nostrum. **Q**uis
fecit celum z terram. **D**omi
ne exaudi orationem meam.

Et clamor meus ad te veniat. **R**
Dominus vobiscum. **R** Et cur

Uspu tuo. **Oratio. Dio.**

Omnipotens sempiter
ne z misericors deus: qui pie
tatis tue misericordiam pec
catoribus querentibus venia
z misericordia tribuisti. **O**ra
mus immensam clementiam
tuam: vt has corrigias pelli
ceas vl chordas bene **A**ice

3